

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

62 Clerus, plebs, princeps, hic eligit, hæc petit, hic vult.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

1 ¶ Cleri] Hinc usque ad vers. Tunc, sunt addita ex orig. & referuntur infra 63, cap. cleri.

C. XIV. PALEA. 1

IN a ordinatione prapostiti illa semper consideretur ratio, ut hic constitatur, quem sibi omnis concors congregatio secundum timorem Dei, sive etiam pars congregacionis (quamvis parva) saniori consilio elegerit. Vita autem merito & sapientia eligatur, qui ordinandus est, etiam si ultimus fuerit in ordine congregacionis. Quod si etiam omnis congregatio viris suis (quod ablit) consentientem personam pari consilio elegerit, & vitia ipsa aliquatenus in notitiam Episcopi, ad cuius dioccesin pertinet locus ipse, vel b ad alios vicinos prapostitos, vel Christianos claruerint; prohibeant pravorum prevalere consensum, & domui Dei constituant dignum dispensatorem.

1 ¶ Palea] Hec palea abest ab omnibus vetustis exemplaribus Gratiani, que sunt collata. Exrat autem in regula S. Benedicti, 63, qua nonnulla sunt emendata.

C. XV. ¶ De eodem.

Item Gregorius cetero, & nobilibus civibus Neapolitanis, l. 8, reg. epist. 40.

STudii vestri sit, etiam alium, qui aptus sit, providere, ut d si forte Petrus, quem a vobis electum asseritis, huic ordini non videatur idoneus, sit in quem e se vestra declinare possit electio. Nam grave cleri illius erit opprobrium, ut si hic fortasse approbatus non fuerit, alium se dicant, qui eligi debeat, non habere.

C. XVI. ¶ De eodem.

Item Gregorius Barbaro Episcopo, lib. 21, epist. 16.

Obitum s Victoris Pannormitanæ civitatis antistitis directa relatio patefecit. Quapropter visitacionis desinitur ecclesia fraternitati tue operam sollemniter delegamus. Quam ita te convenit exhibere, ut nihil de preventionibus clericorum, reditu, ornatu, ministerisque, vel quicquid est in patrimonio ejusdem, a quoquam præsumentur ecclesia. Et ideo dilectio tua ad prædictam ecclesiam properabit, & assiduis adhortacionibus clerum, plebemque ejusdem ecclesie admonere festinet, ut remoto studio, uno eodemque consensu talem sibi præficiendum expectant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis canonibus nullatenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum sollemnitate decreti, & omnium subscriptionibus roborati, & dilectionis tue testimonio literarum ad nos sacrandus occurrat. ¶ Commonemus g etiam fraternitatem tuam, ut nullum de altera eligi permittas ecclesia; nisi forte inter clericos ipsius civitatis, in qua visitacionis impendis officium, nullus ad Episcopatum dignus (quod evenire non credimus) potuerit inveniri: provisorius ante omnia, ne ad hoc i cuiuslibet conversacionis, vel meriti laice personæ aspirare præsumant; ne & conatus eorum habeatur inefficax, & in periculum ordinis tui (quod ablit) incurras. Monasteria autem si qua sunt in ipsius constituta parochia, sub tua cura, dispositioneque, quousque illic proprius fuerit ordinatus Episcopus, esse concedimus.

1 ¶ Ne ad hoc] Similis clausula est etiam eodem lib. proxima epist. 17, & lib. 2, indit. 10, epist. 19. Benevento Episcopo, & epist. 26, Joanni Episcopo Scyllaceno, & lib. 7, indit. 2, epist. 25. Fortunato Episcopo Neapolitano. Ex quibus locis, collatis veteribus codicibus harum epistolarum, emendatus est hic locus, ut non multum distaret ab antiqua lectioe Gratiani. Verum in recentioribus editionibus epistolarum B. Gregorii in epistola hic citata legitur, ne ad

a Ex regula S. Benedicti, cap. 64. b vel abbatibus vel Christianis vicinis claruerint. c Anst. l. 6, cap. 13. d Vt si forte huic ordini hic non videatur idoneus. orig. e quo. orig. f lo, diac. l. 3, c. 22. Deusedit p. 1, Anst. l. 6, c. 26. g Polyg. ibid.

id cuiuslibet conversacionis vel meritaicam personam aspirare permittas.

C. XVII. ¶ De eodem.

Item Pelagius Papa Eucarpo Massensii Episcopo.

Catinesis a ecclesie visitacionem tibi iungimus, cuius Episcopum de hac luce transisse suscepra cleri relatione didicimus. Impossibile enim est, ut nos in provincia illa duntaxat in Syracusanis partibus alii cuilibet causas, que ad Deum pertinent, committamus, nisi formalem per te Deus nunc in Catinesii ecclesia eligere voluerit, de cuius conscientia possimus esse securi, ut aut labores istos paulum removere possimus. Mox ergo dilectio tua ad prædictam Catinesiem ecclesiam pergat, & hominem de clero, qui nec uxorem habeat, nec filios, nec crimen aliquod canonibus inimicum, eligi cum auxilio Dei compellat, atque suadeat: & statim eum ad urbem Romanam cum decreto, & testificacione relationis tue transmittet.

C. XVIII. ¶ Qui in Episcopum eligitur, non sit reus criminum, que sacra lex morte punit.

Item Gregorius Pasivo Episcopo, lib. 19, epist. 45.

Bene novit fraternitas vestra, quam longo sit tempore Aprutium b pastoralis sollicitudine destitutum, ubi diu quæsitivus quis ordinari debuisset, & nequam potuimus invenire. Sed quia Opportunus mihi in moribus suis, in psalmodia studio, in amore orationis valde laudatur, & religiosam vitam omnimodo agere dicitur: hunc volumus, ut fraternitas vestra ad se faciat venire, & de anima sua admoneat, quatenus in bono studii crescat. Et si nulla ei crimina, que per legis laceram regulam morte multanda sunt, obviant, tunc hortandus est, ut vel monachus, vel a nobis subdiaconus fiat: & post aliquantum temporis, si Deo placuerit, ipse ad pastorem curam debeat promoveri.

Cui autem visitatio injungitur, nihil de rebus ejusdem ecclesie quoquam præsumi patiarur.

C. XIX. ¶ Non pariarur a quoquam præsumi de rebus ecclesie, cui ejus fuerit injuncta visitatio.

Unde Gregorius Gaudenzio Episcopo, l. 4, epist. 12, seu cap. 36.

Quoniam d Festus Capuanæ ecclesie Episcopus in Romana civitate positus de hac luce migravit, curæ vobis fuit (qua universis ecclesiis a nobis impenditur) ad fraternitatem tuam præsentia scripta dirigere, ut memorate ecclesie visitator accedas: sic tamen, ut nihil de preventionibus clericorum, reditu, ornatu, ministerisque, vel quicquid præfati loci esse patuerit, a quoquam præsumi patiaris; sed omnem vigilantiam, atque cautelam circa clerum, plebemque ejusdem ecclesie exhibere convenit, ut in vigiliis, obsequioque ecclesiastico sedulo ac devotè debeat deservire.

DISTINCTIO LXII.

1 **R**eviter monstratum est, ex quibus ordinibus in quibus prapostiti sunt eligendi. Nunc videndum est, a quibus sit eligendi, & conferendi. Electio clericorum est, i petito plebis.

1 ¶ Est] In vulgari codicibus sequetur, consensus principis. In manuscriptis vero parum legitur, consensus plebis partim petito plebis: atq, ita est emendatum.

C. I. ¶ Non sunt habendi inter Episcopos, qui nec a clericis eliguntur, nec a plebis experientur.

Unde Leo Papa Rustico Narbonensi Episcopo, epist. 99, al. 92, c. 1.

Nulla s ratio finit, ut inter Episcopos habeantur, qui

a Polyg. ibi. Anst. lib. 6, c. 44. b Aprutium crivatu. orig. c desinita. orig. d Anst. l. 5, c. 12. e al. preventionibus. f Polyg. l. 2, tit. 1. Dnc. l. 1, c. 2. Anst. l. 6, c. 71. Ivo p. 3, c. 63.

nec à clericis sunt electi, nec à plebibus experiri, nec à provincialibus à Episcopis cum metropolitani iudicio consecrati. Unde cum sæpe questio de malè accepto honore nascatur, quis ambigat nequaquam istis esse tribuendum, quod nec b docetur fuisse collatum? Si qui autem clerici ab istis pseudoepiscopis in eis ecclesiis ordinati sunt, &c. *Vt infra in causa synoniacorum.*

C. II. ¶ *Populus non debet prære, sed subsiqui.*
Item Calixtus Papa ad Episcopos Apulia & Calabria, epist. 3. c. 3.

Docendus est populus, non sequendus; nos que, si nesciunt, eos quid liceat, quidve non liceat, commone, non his consensum prære debemus. Quisquis verò conatus fuerit tentare prohibita, sentiat censuram sedis Apostolicæ minime defuturam. Quæ enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, ut per severitatem congruentem regulis vindicemus. Per totas ergo hoc, quæ propriis rectoribus carent ecclesias volumus innotescat, ut nullus sibi aliqua spe forsitan blanditus illudat.

Nisi auctoritate canonice electus fuerit, consecrari non debet.

C. III. ¶ Non consecratur in Episcopum, nisi canonice electus.

Unde Calixtus Papa II.

Nullus in Episcopum, nisi canonice electum consecret. Quod si presumptum fuerit, & consecratus, & consecratus absq; recuperationis spe deponatur.

DISTINCTIO LXIII.

Licitè vero nullo modo se debent inferere electioni.

C. I. ¶ Laici electioni Pontificum non interserant.

Unde Hadrianus Papa in c. synodo Constantinopolitana sub aplo celebrata.

Nullus à laicorum principum, vel potentum semet inferat electioni aut promotioni Patriarchæ, Metropolitanæ, aut cuiuslibet Episcopi: ne videat inordinata hinc, & incongrua fiat consilio, vel contentio, præsertim cum nullam in talibus potestatem, quemquam potestativorum, vel cæterorum laicorum habere conveniat. ¶ *infra.* ¶ Quisquis autem secularium principum, & potentum, vel alterius dignitatis laicis adversus communem & consonantem, atque canonicam electionem ecclesiasticæ ordinis agere tentaverit, anathema sit, donec obediat, & consentiat, quidquid ecclesiæ de electione, & ordinatione proprii præfulis se velle monstraverit.

¶ *Hic citantur partes quadam vigesimi secundi canonis octavae synodi, sub Hadriano Papa II. habita, & ab Anastasio bibliothecario latinitate donata.*

C. II. ¶ De eodem.

Item ex octava synodo, actione prima.

Hadrianus & Papa secundus (quod Nicolaus prædecessor ejus disposuerat) missos suos, Donatum scilicet Hostiensis Episcopum, & Stephanum Nepefinum Episcopum, & Marinum diaconum sanctæ Romanæ ecclesiæ, ad Basilium Imperatorem, & ad filios ejus Constantinum, & Leonem Augustos, Constantinopolim direxit, cum quibus & Anastasius bibliothecarius Romanæ sedis, utriusque lingua, græcæ & latinæ peritus perrexit: & synodo congregata (quam octavam universalem synodum illuc convenientes appellaverunt) eorum schismata de Iguatii depositione, & Photii ordinatione

a. al. comprovincialibus. b. aliam. c. infra. g. i. c. si qui. Pape. lib. 8. tit. 1. Barbi. l. 5. c. 13. Ivo p. 16. cap. 24. Deusdedit. p. 1. d. In Pontificali est mentio huius decreti. Ansel. lib. 6. cap. 2. & 72. Ivo part. 1. c. 22. Pann. l. 3. c. 8. Deusdedit. p. 1. 7. c. proximo. Poly. l. 2. tit. 1. e. Ansel. l. 6. c. 22. Ivo p. 5. c. 22. Pann. l. 3. c. 8. Deusdedit. p. 1. Poly. l. 2. tit. 1.

sedaverunt, Photium anathematizantes, & Ignatium restituentes. In qua sic statutum est: Consecrationes & promotiones Episcoporum concordans prioribus conciliis, clericorum electione, ac decreto Episcoporum collegii fieri, sancta hæc & universalis synodus diffinit, & statuit: atque iure promulgar neminem laicorum principum, vel potentum semet inferere electioni, vel promotioni Patriarchæ, vel Metropolitanæ, aut cuiuslibet Episcopi: ne videat inordinata hinc & incongrua fiat consilio vel contentio, præsertim cum in talibus nullam potestatem quemquam potestativorum, vel cæterorum laicorum habere conveniat: sed silere, & attendere sibi, usquequo regulariter à collegio ecclesiæ suscipiatur finem electio futuri Pontificis. Si verò quisquam laicorum ad contrahendum h, & cooperandum invitatur ab ecclesiâ, licet huiusmodi, cum reverentia, si forte voluerit, obtemperare se asciscantibus. Taliter enim dignum pastorem sibi regulariter ad suam ecclesiâ salutem promovet.

¶ *Promovet] Si hic addatur ver. Quisquis: ex capite antecedente, erit integer. 22. canon. 8. synodi. In vulgatis sequatur vox, clericus, quæ in vetustioribus est glossa interlineari.*

C. III. ¶ Electioni Episcoporum Imperator interesse non debet.

Item ex historia tripartita, lib. 7. c. 8.

Valentinianus Imperator veniens ab oriente ad hæsparias partes (ut refert historia ecclesiastica) mortuo Auxentio, Ariana perfidia magistro, qui Mediolanensem ecclesiâ, ut lupus dilaniaverat, cum vellet catholicum, Deo ordinante, ibi consecrare Episcopum, evocans Episcopos, hæc eis locutus est: Nolitis aperte, eruditi quippe divinis eloquiis, qualem oporteat esse Pontificem, & quod non deceat cum verbo solo, sed etiam conversatione gubernare subiectos, & totius semetipsum imitorem virtutis ostendere, testemque doctrinæ conversationem bonam habere. Talem itaque in pontificali constituite sede, cui & nos, qui gubernamus Imperium, sincere nostra capita submittamus, & ejus monita, dum tanquam homines deliquerimus, necessariò velut curantur medicamenta suscipiamus. Hæc cum dixisset Imperator, petiit synodus, ut magis ipse decerneret sapiens & pius existens. At ille, super i vos est, inquit, talis electio. Vos enim gratia divina potiti, & illo splendore fulgentes, melius poteritis eligere. Tunc sacerdotes egressi, de Episcopali sede tractabant. ¶ *infra.* ¶ Cum autem ordinatione divina Ambrosius nondum baptizatus, electus fuisset, exultans Imperator ait: Gratias ago tibi Domine Deus omnipotens, & salvator noster, quoniam huic viro ego quidem commiseram corpora, tu autem animas, & meam sententiam offendisti tuæ justitiæ convenire. Cumque sanctus Ambrosius contristaretur de hoc quod acciderat (ut idem ipse in suis epistolis & scribit) confortavit eum Imperator, & ait: Noli timere, quia Deus, qui te elegit, semper te adjuvabit, & ego adiutor & defensor tuus (ut meum ordinem decet) semper exillam.

¶ *Super vos] Vera lectio est, supra nos. παρ' ἑοῦ ἢ ὑμῶν. Sed ob glossam non est restituta.*

C. IV. ¶ Auctoritate Apostolica, non regio favore Episcopum est eligendus.

Item Nicolaus Papa I. Leobardo Regi.

Porro scias, quia relatum est nobis, quod quicumque ad Episcopatum in regno tuo provchendus est, non nisi faventem tibi permittas eligi. Idcirco Apostolica auctoritate sub divini iudicii obrestatione injungimus

a. Promotiones & consecrationes. orig. b. al. concordandorum. orig. & alii collect. c. al. & ecclesiæ. d. Caput est collectorum arbitratu compositum. e. In epist. ad Verceilenses.

